

KRUISWEGEN: MATERIAAL

Hoe overvloedig het aantal kruiswegen die in de loop der tijden werden gemaakt ook is - met het afdrukken van de afbeeldingen zouden vele encyclopedieën of een flink aantal cd-rom's te vullen zijn - zo schaars is de hoeveelheid begeleidend materiaal voor het vak godsdienst/levensbeschouwing in het primair onderwijs.

Op weg naar Pasen

Een project voor de periode voor Pasen, waarin met leerlingen van de basisschool wordt stilgestaan bij zeven kruiswegstaties. Bij het project is - met toestemming van de schilder, Theo Kuijpers - gebruik gemaakt van afbeeldingen van de kruiswegstaties van de parochie van Monulfus en Gondulfus in De Heeg, Maastricht. Van de afbeeldingen - die ook als afzonderlijke brochure 'Van op een afstand' verkrijgbaar is, met teksten van bisschop Wiertz - is een kleurenkopie bijgevoegd. Het project bevat voor onder-, midden- en bovenbouw verhalen en evrwerkingssuggesties, een paasviering en een bijlage met liederen.

Samenstelling: Frans Blaauw, Tanja de Faber-van Leeuwen, Marianne Hoogervorst, Tanja Kersten en Marion Rusman.

Meer informatie bij Marion Rusman, Pieter Breughekaan 32, 2182 MG Hillegom.

Kies het leven

Katecheseproject voor de groepen 1 tot en met 8 van de basisschool rond het hongerdoek 'De kruisweg van het volk' uit Chili. De samenstellers hebben de oorspronkelijke Chileense thematiek - op weg naar een rechtvaardige, bevrijde toekomst - vertaald en bewerkt voor de basisschool.

Het bijbehorende Chileense hongerdoek kan worden besteld bij Hongerdoeken/Den Bosch, Emmaplein 19-21, 5211 VZ 's-Hertogenbosch.

Het project (samengesteld door M. Bijvoet e.a.) is te bestellen bij het Pastoraal Centrum, Offermanstraat 3A, 5715 AM Lierop.

Pijn

Een project, waarin kinderen van 8-12 jaar leren uitdrukking te geven aan pijnervaringen en zich gaan realiseren dat pijn bij het leven hoort. In het project staat een zestal situatiebeschrijvingen, waarin kinderen zich in hun eigen ervaringen kunnen herkennen: schuld, angst, meevoelen, mislukken, alleen zijn, schelden. Deze situaties vormen ook aanknopingspunten met het lijdensverhaal, dat in de vorm van een kruisweg als afsluiting van het project verteld wordt. In het project is een beschrijving opgenomen van het ontstaan van de kruisweg, die in getekende vorm onderdeel uitmaakt van dit project.

Samenstellers: L. van Duynhoven (+), C. Sinnema en J. van Tilburg.

Het project en het bijbehorende boekje met de getekende kruiswegstaties werden destijds uitgegeven door het Katechetisch Centrum Tilburg (Gasthuisring 54B, 5041 DT Tilburg), maar zijn niet meer verkrijgbaar.

KCL-kruiswegen

Het KCL (Federatie van de Katholieke Centra voor Levensvorming) geeft ieder jaar een oecumenische kruisweg voor *jongeren* uit. Deze kruiswegen bestaan uit posters, dia's en een tekstboekje. Nog leverbare kruiswegen zijn:

- 'Vrede door gerechtigheid' (1990), vervaardigd door mannen en vrouwen uit Nicaragua.
- 'Verscheurde aarde' (1992), door Adolfo Esquivel, een Argentijnse schilder/beeldhouwer).
- 'Aangeraakt' (1995), een kruisweg van Renate Gross, tot stand gekomen met de techniek

van lichaamsdruk-collages.

- 'Met de ogen open' (1996), gemaakt door de Duitse schilder, pedagoog en musicus Michael Blum.
- 'Hemel en aarde verbonden' (1997), met pastelkrijt, chamotsteen en as geschilderd door Eva Degenhardt.

M. v.d. Berg, 'Als verdriet en rouw je weg kruisen'. Kok, Kampen, 1993.

Teksten voor meditatie en verdieping. Zestien hiervan vormen samen een 'kruisweg', geschikt voor persoonlijke overdenking. Naast deze teksten bevat de bundel andere gedichten over thema's als leed, vertwijfeling, hoop en geloof.

A. Monna, 'Aad de Haas en de kruisweg'. Commissie Kerk en Kunst, Leeuwarden, z.j.

Catalogus bij een tentoonstelling in de Grote Kerk in Leeuwarden, waarin o.a. ook wordt ingegaan op schilderijen van De Haas in de kerk van Wahlwiller.

A. Mbatha, 'Afrikaanse kruisweg'. Oorspronkelijk uitgegeven door Misereor in Aken; in 1995 vertaald door Danny Liekens vertaald en uitgegeven door Broederlijk Delen, Huidevettersstraat 165, B-1000 Brussel.

L. Boff, 'Kruisweg van de rechtvaardigheid', in 'Al de dagen van ons leven' (Altiora, Averbode, 1986).

- A. Ossewaarde, 'Op het tweede gezicht' (Boekencentrum, 's-Gravenhage, 1986)

Het derde hoofdstuk van dit 'beeldtheologisch' boek (p. 33-51) is in zijn geheel gewijd aan de afbeelding van de kruisiging in de loop der eeuwen.

- R. Steensma, 'In de spiegel van het beeld' (Ten Have, Baarn, 1987)

In deel II van dit boek (p. 72 v.v.) is een aantal praktijksituaties als voorbeeld van de ontmoeting tussen kerk en kunst geschetst. In dit deel komen o.a. aan de orde: de acht schilderijen van de 'lijdenscyclus' van de Nederlandse kunstenaar Nanko van Dijk, de tentoonstelling 'Ecce Homo' (destijds in Leeuwarden) en de kruiswegen van Albert Servaes, Aad de Haas en Frederick Franck.

- R. Steensma (red), 'Jezus is boos' (Boekencentrum, Zoetermeer, 1995)

Catalogus waarin een beschrijving te vinden is van een vijftigtal kunstwerken die Christus als thema hadden, destijds geëxposeerd onder de titel 'Jezus is boos'. In verschillende kunstwerken worden existentiële vragen aan de orde gesteld waarbij Christus vaak metafoor is voor menselijk lijden en vervreemding.